

TERÉNNÍ POZNÁVACÍ HRA PRO NÁVŠTĚVNÍKY STEZKA ZDRAVÍ TŘEBOŇ – HRÁDEČEK

Vítejte na Stezce zdraví a zahrajte si při procházce po její trase.

JAK HRA FUNGUJE: U čtrnácti zastavení naučné stezky vás čekají úkoly, jejichž vyřešením získáte písmena do tajenky. Můžete si vybrat jednu ze **3 variant hry** s různými úkoly a tajenkami, a zároveň plnit **doprovodné pohybové úkoly inspirované zvířaty**. V každé variantě hry získáte s pomocí tajenky číselný kód, kterým odemknete schránku s návštěvní knihou a „pokladem“ - malou pozorností na památku.

Schránka je umístěna v Třeboňské záchrané stanici pro živočichy mezi expozicemi zvířat. Najdete ji podle vydrí stopy. Přístup ke schránce je možný v otevírací době stanice (www.vydry.org).

Délka trasy: 3,6 km po naučné stezce + 1,8 km městem do cíle

Vhodné roční období: když jsou na stromech listy.

Doporučené vybavení na cestu: oděv a obuv do přírody, voda k osvěžení, tužka.

Časová náročnost: 2-3 hodiny.

Tištěný návod ke hře získáte v Turistickém informačním centru na Masarykově náměstí v Třeboni. V el. podobě si jej můžete stáhnout na webech.vydry.org a krasec.cz

Přejeme vám příjemné zážitky.

Zdroj: mapy.cz

© Seznam.cz, a.s., 2020 a další

VARIANTA 1 - odpovědi na otázky:

Ke každému zastavení naučné stezky je připravena otázka se třemi možnostmi odpovědi. Ke každé odpovědi je přiřazeno jedno písmeno. S pomocí informačních tabulí vyberte správné odpovědi a příslušná písmena použijte do tajenky. Zjistíte, co se dříve nacházelo v oblasti, po které vede část stezky.

Tajenka:

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

7	8	9	10	11	12	13	14
---	---	---	----	----	----	----	----

Číselný klíč ke schránce: Y, N, R

Přiřaďte číslo pod uvedenými písmeny a získáte číselný kód pro odemčení zámku.

VARIANTA 2 - osmisměrka:

Vyškrtejte rodová jména stromů (první jméno např. hloh) z jednotlivých zastavení naučné stezky. Nevyškrtnutá písmena použijte do tajenky. Tajenka prozradí, kde sídlí Třeboňská záchranná stanice pro živočichy. Tato varianta začíná až od druhého zastavení!

M	J	Ě	S	L	Í	P	A	E
J	A	T	T	S	K	É	C	J
A	V	O	B	A	J	I	T	K
S	O	P	U	E	V	Y	V	J
A	R	O	D	O	A	T	A	S
N	E	L	R	A	O	Z	Č	M
K	E	O	B	B	Í	L	N	R
U	B	R	Í	Ř	A	U	Š	K
B	V	L	B	I	C	H	I	E

Tajenka:

1	2	3	4	5	6	7

8	9	10	11	12

--

--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

Číselný klíč ke schránce: Ě, T, J,

Přiřaďte číslo pod uvedenými písmeny v prvním řádku a získáte číselný kód pro odemčení zámku.

VARIANTA 4

ŠIKOVNÁ ZVÍŘATA - doprovodné pohybové úkoly (nejen) pro děti začínají u 3. zastavení.

Od 2. zastavení si můžete zapisovat jména zvířat, jejichž stopy jsou na obrázcích v doprovodném textu. Pohybové úkoly vám napoví. Řešení najdete v cílové schránce.

1. ZASTAVENÍ

Zde je jen první otázka k testu, ostatní úkoly začínají až od 2. zastavení.

Otázka: **Jak se jmenuje stoka podél Nové cesty?**

- R) Černá   S) Zlatá   T) Prostřední

Pokračujte pak dál podél stoky.

Pozor, zapamatujte si také, po které slavné osobnosti Třeboňska je pojmenovaná březová alej, kterou dále půjdete. Budete to potřebovat na 5. stanovišti.

2 ZASTAVENÍ - LÍPA

Na tomto zastavení není sportovní prvek, ale lípu zde najdete. Listy lípy srdčité mají na rubu v úhlech žilek u stopky rezavé chloupky. Jen brzy na jaře? jsou chloupky spíše žlutavé. Staré lípy mívají v kmenech často dutiny, které slouží jako hnízdiště či úkryt mnoha druhům živočichů. Např. některým druhům pěvců, šplhacům či sovám, netopýřům, veverkám a dalším. **Prohlédněte chloupky na rubu listů lípy a zjistěte, zda je to lípa srdčitá.**

Otázka: **Jak se jmenuje mlýn, u kterého stojí památná lípa v katastru Třeboně?**

- O) Svět   Y) Opatovický   Z) Horusický

3. ZASTAVENÍ - OLŠE

Olši najdete, podíváte-li se přímo od pravého boku čápa přes travnatou plochu směrem k městu a potkáte ji i dále cestou podél vody.

Otázka: **K čemu se používají olšové špalíky?**

- A) Jako klíny k upevnění krovů.   B) K uzení masa.   C) K výrobě dřevěných hraček.

Sportovní úkol: Kuna lesní umí docela dobře šplhat po stromech. Může vybírat třeba ptačí hnízda. Vyšplhejte až k čápovi. **Dotknete se ho?**

4. ZASTAVENÍ - JASAN

Jasan se nachází v blízkosti stanoviště. Prohlédněte si listy, pupeny, případně semena.

Otázka: **Jakou barvu mají pupeny našeho nejběžnějšího jasanu?**

- N) černou   O) hnědou   L) žlutozelenou

Sportovní úkol: Myšice lesní dokáže běhat po tenkých větvích stromů. Pomáhá jí dlouhý ocásek. Přejděte kládu s rozpažením a s připažením. Posuďte sami, kdy se rovnováha udržuje lépe. Zvířatům pomáhá ocásek, lidem ruce.

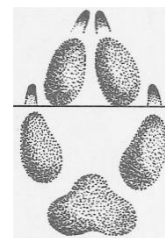
5. ZASTAVENÍ - BŘÍZA

Naše nejběžnější bříza dostala druhové jméno podle barvy kůry. Nedaleko tohoto stanoviště začíná březová alej, kterou stezka pokračuje.

Otázka: Jak se jmenuje osobnost, po které je pojmenována cesta březovou alejí a jaký měla význam pro Třeboňsko? Bylo to napsáno na první tabuli. Vzpomenete si?

- I) Josef Šusta (Šustovka) - zasloužil se o moderní rozvoj rybníkářství na Třeboňsku a ve střední Evropě.
- O) Petr Vok (Vokovka) - poslední z rodu Rožmberků. Žil v Třeboni a zasloužil se o rozvoj města.
- Z) Antonín Bříza (Březovka) - tuto alej založil a vysázel v okolí Třeboně mnoho dalších stromů.

Sportovní úkol: Víte, že zajíc běhá rychleji než liška? Zdravého zajíce liška nedohoní. Vyzkoušejte vaši rychlost. Na začátku aleje po levé straně je kůl - START. Další kůly jsou ve vzdálenosti 50m, 200m a 400m. Jak rychle uběhnete vybranou vzdálenost? Stopněte si nebo uspořádejte závody, kdo koho dohoní.

6. ZASTAVENÍ - VRBA

Podél Stezky zdraví roste převážně vrba se širokými listy. Jejich podobu najdete na informační tabuli. Místy však můžete potkat také vrbu s listy úzkými. Do tajenky druhů stromů vepište rodové i druhové jméno té vrby, která má listy široké (viz. kresba na tabuli).

Otázka: Jak mají vrby jívy vyřešené pohlaví?

- C) Květ má obě pohlaví (pestíky i tyčinky s pylovými zrny).
- L) Na jednom stromě jsou samčí (jen tyčinky s pylovými zrny) i samičí květy (s bliznami).
- K) Na jednom stromě jsou jen samičí květy (s bliznami) a na druhém stromě jen samčí (tyčinky s pylovými zrny).

Sportovní úkol: Volavky rády sedají na tenké větve ve vrcholcích vysokých stromů, které se s nimi pěkně houpeou. Pohoupejte se i vy na houpačce jako volavky!

7. ZASTAVENÍ - DUB

Nedaleko přes cestu roste krásný starý dub letní. Říká se mu Čertův nebo také Krčínův dub.

Otázka: Z našich původních druhů dubů roste na Třeboňsku nejvíce dub letní. Má krásné lidové jméno. Jaké?

- D) dub drnák
- H) dub křemelák
- T) dub šípák

Sportovní úkol: Odpovězte na hádanku: „Visí, visí visatec, pod ním sedí chlupatec. Visatec se utrhne, chlupatec ho popadne.“ Co to je? Stopy a plody dubu vám napoví.

Zkuste, jak dlouho dokážete viset na hrazdě, než vás chlupatec sežere. Také se na hrazdě můžete pohoupat hlavou dolů, jako žaludy dubu letního na dlouhých stopkách.

Žaludy dubu zimního mají krátké stopky, jsou přitisklé k větvičkám, jako by jim byla zima.

8. ZASTAVENÍ - BUK

Buk na stezce nenajdete, ale zajděte do parků v Třeboni.

Test - otázka: **Z bukového dřeva se vyrábějí špachtle vhodné k použití u teflonového nádobí, protože toto dřevo .....**

O) má jemnou sladkokyselou chuť. L) má kořeněnou vůni. R) nemá žádnou chuť.

Sportovní úkol: Už víte, že liška běhá pomaleji než zdravý zajíc. Ten má oproti ní některé výhody. Například silné zadní nohy, které mu pomáhají při běhu do kopce.

Zkuste se projít po kládě nahoru a dolů. Možná se vám také půjde do kopce lépe.

9. ZASTAVENÍ - JAVOR

U tohoto stanoviště javor není, ale najdete jej po levé straně této silnice před dalším mostkem. Dívejte se a zkuste jej objevit. Vyzkoušejte, zda po odtržení listu roní mléko.

Otázka: **Který z našich domácích javorů má raději teplejší oblasti a v horách jej nenajdete?**

A) mlěč   O) babyka   U) klen

Sportovní úkol: Veverka umí přeskakovat ze stromu na strom. Pomáhá jí huňatý ocásek a tenké ostré drápky. **Přeskákejte po všech sloupkách, aniž se dotknete země.**

10. ZASTAVENÍ - HABR

V okolí stezky neroste, ale zajděte si do treboňských parků. Prohlédněte si habrová semínka a porovnejte listy buku a listy habru.

Otázka: **Dřevo habru je tak tvrdé, že si vysloužilo název:**

T) kamenné dřevo   D) železné dřevo   B) čertovo dřevo

Sportovní úkol: Vzpomeňte si na myšici lesní, jak jí pomáhá dlouhý ocásek udržovat rovnováhu. Stejně pomáhá dlouhý ocásek i kočkám. **Zkuste to ještě jednou. Přejděte po kládách s rukama upaženými a s rukama připaženými.**

11. ZASTAVENÍ - SMRK

Smrky uvidíte z tohoto stanoviště, když pohlédnete dále za stoku směrem k lesu

Otázka: **Čím si pomáhají pylová zrna smrků, aby dokázala uletět i několik desítek kilometrů?**

N) Mají dvě drobná křídélka.   O) Jsou jemně ochmýřená.   E) Mají vzdušné vaky.

Sportovní úkol: Rys ostrovid dokáže při lovu skočit do výšky až 2,5 m, do dálky až 10 m. **Přeskákejte sloupky skoky roznožmo a vodorovné klády skokem snožmo.**

Roznožky přes sloupky jsou pro šikovné hráče většího vzrůstu. Ti menší mohou překonat vzdálenost mezi sloupky jedním skokem a s podporou dospělého přejít vodorovné klády.

Prohlédněte si javor po levé straně předposlední strom před mostkem. Můžete vyzkoušet, zda roní mléko po odtržení listu.

Za tímto stanovištěm před mostkem odbočte vlevo po žluté turistické značce.

12. ZASTAVENÍ - BOROVICE

Blízko zastavení roste borovice lesní. Při pohledu na tabuli ji máte napravo. (Nalevo můžete porovnat široké listy vrby jívy s listy úzkolisté vrby.)

Otázka: Který z druhů borovic je u nás v České republice nepůvodní?

C) borovice černá   A) borovice lesní   K) borovice blatka

Sportovní úkol: Ježek má velmi silný kruhový sval po celém okraji bodlinatého hřbetu. Při ohrožení se sval smrskne a ježek se zabalí do kuličky. Má tak velkou sílu, že jej téměř nelze rozevřít. **Vyzkoušejte, jak máte silné břišní svaly. Lehněte si na záda na šikmou lavici, zahákněte nártý za kládu a počítejte, kolik uděláte sklapovaček.**

Krátké nohy na kládu nedosáhnou. Dětem je třeba nožky přidržet.

Pro posílení rukou se položte břichem na šikmou plochu a přitahujte se rukama.

13. ZASTAVENÍ - TOPOL

Od tohoto místa uvidíte za stokou mladé stromky topolu, jehož listy jsou zde vyobrazené. Všimněte si, jak se nápadně kmitají i ve slabém vánku. Další čtyři vzrostlé topoly tohoto druhu jsou asi 100 m odtud napravo u cesty za borovicí. (Na podzimní fotografii nádherně žlutě svítí.)

Otázka: Listy jednoho z našich topolů se i ve slabém vánku nápadně kmitají. Proto se říká: „Třese se jako ...“ Čím je to způsobeno? (Odpověď naleznete při důkladné prohlídce listů skutečného stromu nebo z kresby listů na tabuli.)

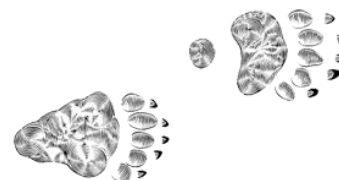
V) Listy jsou velmi jemné a tenké.

K) Dřevo je velmi měkké, a tak se chvěje celý strom.

E) Listy jsou malé a umístěné na dlouhé tenké stopce (řapíku).

Sportovní úkol: Snad nejsilnější zvíře, které můžeme u nás potkat jen velmi vzácně v Beskydech je medvěd hnědý. **Zkuste svoji sílu. Vyberte si činky, které vám vyhovují, lehněte si na záda a spočítejte, kolikrát je zdvihnete. Pozor platí jen zdvih do natažených rukou.**

14. ZASTAVENÍ - JEDLE

Tady je maličká jedle schovaná (při pohledu na tabuli vlevo) za doubkou mezi trávou. Pokud ji tráva zarůstá, můžete jí pomoci a trávu vytrhat, aby k ní mohlo více světla.

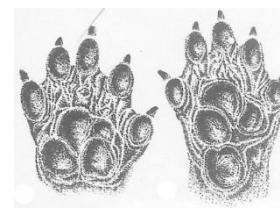
Test - otázka: Z jedlového dřeva se na Třeboňsku vyráběly ...

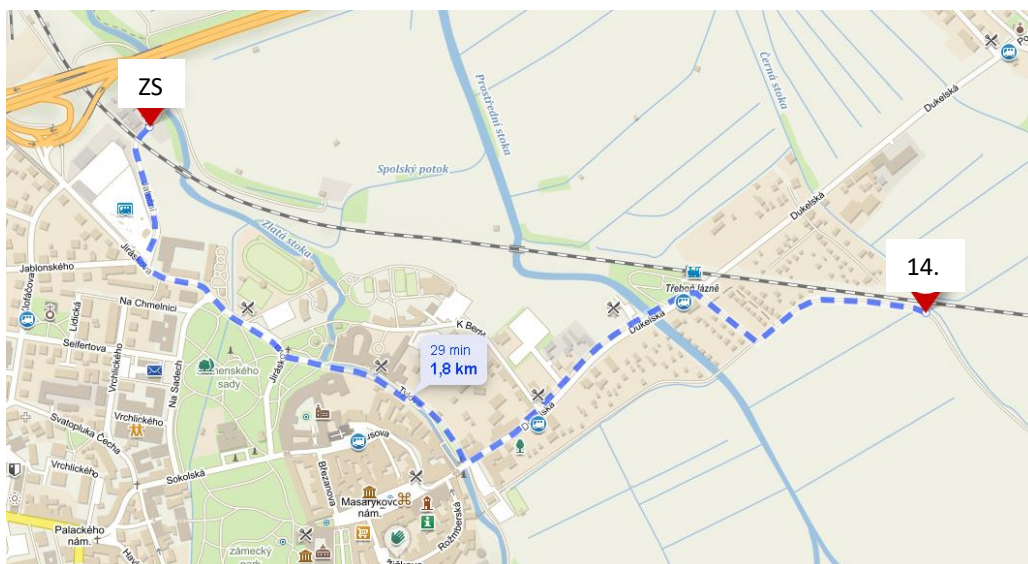
C) hatě pod cesty budované na rašelinné půdě   Y) seníky na lukách   K) výpustní roury na rybnících

Sportovní úkol:

Nyní vás čeká cesta na třeboňskou záchrannou stanici pro volně žijící živočichy.

Pokračujte po žluté turistické značce k hlavní silnici a dejte se vlevo směrem do města. Před městskou bránou zahněte vpravo parkem okolo Bertiných lázní a pokračujte dále k autobusovému nádraží. Odtud už je to na záchrannou stanici, co by kamenem dohodil - po červené značce cca 200 metrů. Viz mapa:

Zdroj: mapy.cz

© Seznam.cz, a.s, 2020 a další

Na záchranné stanici hledejte schránku s pokladem u výběhu lišáka Árona, který ale dříve obývaly vydry Aška a Žolík. Pomůže vám vydří stopa z posledního stanoviště. Schránku odemknete třímístným číselným kódem, který vám prozradí každá ze tří tajenek.

Najdete zde správná řešení všech úkolů a drobné předměty na památku. Prosíme, chovejte se k obsahu schránky tak, aby hráči po vás měli také dobrý pocit z dosaženého cíle.

Děkujeme a přejeme mnoho krásných zážitků na všech stezkách, po kterých se vydáte!

Tuto hru pro vás připravila Krajská síť environmentálních center Krasec v rámci projektu Oživené stezky. Projekt Oživené stezky je financován Státním fondem životního prostředí ČR na základě rozhodnutí ministra životního prostředí. Tento projekt je podporován Jihočeským krajem.

Autor hry: Český nadační fond pro vydru, Záchranná stanice pro volně žijící živočichy

Jateční 311, Třeboň

vydry@vydry.org

www.vydry.org

www.sfzp.cz

www.mzp.cz

